

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 607
din 15.10.2008**

Dosar nr.: 356/2008

Petiția nr.: 6384 din data 05.05.2008

Petent: C   D

Reclamat: -

Obiect: discriminare instituită prin dispozițiile art. 41 alin.2, art. 41 alin.4 și art. 42 alin.2 din legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

I.1.1. C   D   , cu domiciliul în
   prin apărător ales Av. M   C   , Societate Civilă de
Avocați Papateologu Cojocaru.

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1. -

II. Obiectul sesizării

2.1. Petentul solicită constatarea unei situații discriminatorii instituite prin dispozițiile art. 41 alin.2, art. 41 alin. 4 și art. 42 alin.2 din legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Prin plângerea înregistrată cu nr. 6384 din 05.05.2008, petentul solicită constatarea existenței unui act de discriminare legislativă constând în vârstele standard și cele reduse de pensionare diferite precum și stagiile complete de cotizare diferite existente între femei și bărbați.

3.2. Astfel, petentul arată că dispozițiile art. 41 alin.2, art. 41 alin. 4 și art. 42 alin.2 din legea nr. 19/2000, dispoziții ce reglementează vârsta standard de

pensionare, vârsta de pensionare redusă și stagiul complet de cotizare, reprezintă în esență reglementări discriminatorii întrucât se face o diferență nejustificată între persoane în funcție de genul acestora.

3.3. În acest sens, solicită C.N.C.D. să constate incidența în cauză a dispozițiilor art. 2 alin.1-4, art. 6 lit.b și art. 8 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

IV. Procedura de citare

4.1. Urmare petiției înregistrate sub nr. 6384 din 05.05.2008 și examinării conținutului acesteia, a fost invocată din oficiu excepția de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

4.2. Prin adresa înregistrată cu nr. 7881 din 04.06.2008, excepția de necompetență materială, motivată, a fost pusă în discuția petentului și s-a acordat termen la data de 13.06.2008 pentru formularea propriilor apărări.

4.3. Prin adresa înregistrată cu nr. 8446 din 13.06.2008 petentul, prin apărător ales, a formulat apărări în sensul respingerii excepției de necompetență materială a C.N.C.D, invocată din oficiu.

4.4. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, petentul a fost citat pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 29.07.2008.

4.5. La termen s-a prezentat apărătorul ales al petentului, fiind susținută plângerea și apărăriile în raport de excepția de necompetență invocată din oficiu. În susținerea plângerii au fost depuse înscrisuri.

4.6. Ulterior, a fost acordat termen pentru depunere de note scrise la data de 05.08.2008.

4.7. Dosarul a fost pus în discuția Colegiului Director în ședința de deliberări din data de 03.09.2008 și data de 15.10.2008 fiind soluționat, în cea din urmă ședință de deliberări.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1.1. Pe fond, petentul consideră dispozițiile art. 41 alin.2, art. 41 alin. 4 și art. 42 alin.2 din legea nr. 19/2000, ca fiind discriminatorii întrucât induc o diferență nejustificată între persoane în funcție de genul acestora.

5.1.2. Petentul face trimitere la prevederile art. 16 din Constituția României prin care se consfințește că cetățenii sunt egali în fața legii fără privilegii și fără discriminării precum și la prevederile art. 1 alin.2, art. 2 alin.1, art. 2 alin.3, art. 2 alin.4 arătând că în raport de aceste dispoziții, prevederile legii nr. 19/2000 stabilesc un tratament diferențiat între bărbați și femei sub aspectul vârstelor de pensionare și a stagiilor de cotizare.

5.1.3. Petentul consideră că legiuitorul ar fi trebuit să precizeze criteriile obiective care să justifice un eventual scop legitim în acesta diferențiere, însă în cazul de față nu se poate vorbi de un scop legitim. Dealtfel, acest scop nu este nici explicit nici implicit prevăzut de legiuitor. Acest tratament juridic diferențiat nu poate fi interpretat ca o măsură de protecție specială a femeilor întemeiat pe o situație specială.

5.1.4. Deasemenea, aceste prevederi sunt în contradicție cu tendințele statelor europene de egalizare a vârstelor de pensionare, cu Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Stabilirea unor vârste de pensionare și stagii de cotizare diferite între bărbați și femei constituie discriminare și în sensul Directivelor Uniunii Europene nr. 387/1986 și nr. 54/2006.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. **În fapt**, Colegiul Director reține că petentul invocă dispozițiile art. 41 alin.2, art. 41 alin. 4 și art. 42 alin.2 din legea nr. 19/2000, dispoziții ce reglementează vârsta standard de pensionare, vârsta de pensionare redusă și stagiul complet de cotizare, constituind în opinia sa, reglementări, în esență, discriminatorii, întrucât se face o diferență nejustificată între persoane în funcție de genul acestora. În acest sens, petentul indică faptul că prin decizia R-763907 din 15.01.2008 s-a respins cererea de pensionare pe motivul că nu îndeplinește condițiile prevăzute de legea nr.19/2000, deși unei femei de aceeași vârstă și cu același stadiu de cotizare o astfel de cerere i-ar fi admisă.

6.1. **În drept**, analizând susținerile petentului și înscrisurile depuse la dosar, Colegiul Director urmează a analiza excepția necompetenței materiale a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării ridicată din oficiu în cauză.

6.2. Colegiul reține că petentului i s-a comunicat în scris excepția de necompetență materială motivată, prin adresa cu nr. 7881 din 04.06.2008 prin care s-a pus în vedere acestuia că C.N.C.D. nu analizează modul de stabilire sui generis a unor drepturi în favoarea unor persoane sau categorii de persoane ori categorii profesionale în mod diferit față de alte persoane ori categorii, examinarea soluțiilor legislative alese de către legiuitor și conformitatea acestora cu principiul egalității statuat în Constituția României revenind Curții Constituționale. Față de excepția de necompetență, petentul a formulat apărări și a comunicat note scrise.

6.3. Petentul arată că invocarea din oficiu a excepției de necompetență materială este nelegală întrucât O.G. nr. 137/2000, republicată nu prevede o astfel de posibilitate, iar această procedură este specifică unei activități judiciare proprii unei instanțe de judecată care se desfășoară potrivit codului de procedură civilă iar O.G. nr. 137/2000 nu se poate completa cu norme sau instituții din dreptul comun. Declinarea de competență este o instituție de drept care permite transferul unei atribuții de soluționare a unei cauze de la un organ judiciar la altul iar C.N.C.D. nu își poate declina competența în favoarea Curții Constituționale. Curtea Constituțională poate fi sesizată printr-o excepție de neconstituționalitate ridicată în fața unei instanțe de judecată, ceea ce nu s-ar putea face în cazul de față. Potrivit art. 18 din

O.G. nr. 137/2000, republicată, C.N.C.D. este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor legii în domeniul său de activitate precum și cu armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative care contravin principiului nediscriminării. Astfel, acest text abilitează evident C.N.C.D. să aplice dispozițiile ordonanței în orice domeniu, neexcluzând dispozițiile existente în alte legi iar armonizarea ar trebui făcută după ce în prealabil ar trebui constată o situație discriminatorie, lucru solicitat prin petiție.

6.4. Luând act de susținerile petentului și excepția invocată din oficiu, Colegiul Director este de opinie ca potrivit dispozițiilor O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată, jurisdicția exercitată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este o „jurisdicție administrativă” ce presupune o procedură specială, administrativ-jurisdicțională, ce se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare. Actul de soluționare a unui conflict corelativ dispozițiilor O.G. nr. 137/2000, republicată, este emis de o autoritate administrativă investită, prin lege organică, cu atribuții de jurisdicție administrativă specială (C.N.C.D.) iar actul per se, este susceptibil de a fi atacat în contenciosul administrativ general, sub cenzura instanțelor judecătorești. Aceste aspecte sunt statuate de prevederile art. 16 (independența organului care emite actul), art. 20 (procedura specială), art. 20 alin.6 (principiul contradictorialității și al dreptului la apărare), art. 20 alin.7 (obligativitatea motivării actului), art. 20 alin.9 (procedura de atac în fața instanței de contencios administrativ) din O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată în temeiul Legii nr. 324/2006 (lege organică) pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 626 din 20 iulie 2006. De altfel, caracterul administrativ jurisdicțional al actelor adoptate de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a fost statuat în nenumărate rânduri de instanțele de contencios administrativ (vezi sentința civilă nr. 2799/08.11.2007 a Curții de Apel București, decizia civilă nr. 1960 din 15.05.2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, sentința civilă nr. 68/31.07.2007 a Curții de Apel Târgu Mureș etc)

6.5. În temeiul Art. III alin.1 din legea nr. 324/2006 a fost adoptată procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 348 din 6 mai 2008 care prevede în art. Art. 28 că „Membrii Colegiului director, din oficiu, pot ridica excepția de necompetență când în mod vădit constată că petiția formulată nu este de competența Consiliului, potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, republicată. Potrivit Art. 29: „Excepția de necompetență poate fi ridicată de reclamat sau de membrii Colegiului director și în cursul soluționării petiției, sub condiția prevăzută la art. 30”.

Conform Art. 30 „(1) Excepția de vădită necompetență se pune în dezbateră petentului sau a persoanei interesate care sesizează Consiliul, pentru a-și formula punctul de vedere. (2) Colegiul director acordă un termen petentului sau părții interesate pentru a comunica punctul de vedere.

Art. 31: „(1) Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență după solicitarea punctului de vedere al petentului sau al părții interesate care a sesizat Consiliul.

(2) Necomunicarea punctului de vedere la termenul acordat nu împiedică soluționarea petiției. Iar potrivit Art. 32 „Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență prin hotărâre a Colegiului director”.

În acest sens, Colegiul nu poate reține criticile petentului cu atât mai mult cu cât decizia privind acordarea pensiei conform legii nr. 19/2000 poate fi atacată în fața instanțelor judecătorești competente și o eventuală excepție de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața respectivelor instanțe.

6.6. Pe de altă parte, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul unei petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul Director, analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele Art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță.

6.7. Colegiul Director, analizează dacă obiectul unei petiții întrunește elementele Art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, sub aspectul scopului sau efectului creat, ce a dat naștere ori nu, unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excudere, deosebire sau preferință, și care circumstanțiat la situația petentului/petentei (petenților/petentelor), ipso facto, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoage sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.8. În măsura în care se reține întrunirea elementelor constituive ale Art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

6.9. Din acest punct de vedere, sub aspectul incidenței art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, Colegiul Director ia act de faptul că petentul, în petiția dedusă soluționării, sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării solicitând constatarea unei fapte de discriminare produsă de dispozițiile legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare. Petentul se consideră discriminat în speță de prevederile art. 41 alin.2, art. 41 alin.4 și art. 42 alin.2 din legea nr. 19/2000 cu privire la vârsta standard de pensionare, vârsta de pensionare redusă și stagiul complet de cotizare.

6.10. Raportat la obiectul petiției, astfel cum este formulat, Colegiul Director reține că fapta de discriminare invocată, este ipso facto concretizată prin două moduri conexe. Ab initio, împrejurarea nașterii faptei de discriminare este corelativă adoptării de către Parlamentul României a legii nr. 19/2000 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140 din 1 aprilie, prin care s-a modificat în mod substanțial sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale. Astfel, la

data intrării în vigoare a legii nr. 19/2000 au fost abrogate prevederile anterioare referitoare la sistemul de pensii și drepturi de asigurări sociale, menționate expres în art. 198 din legea nr. 19/2000.

6.11. În primă instanță, adoptarea legislației privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, survenită prin procesul legislativ, a determinat o situație discriminatorie ce a luat naștere prin instituirea prevederilor cuprinse în Art. 41 alin.2 și alin.4 precum și Art. 42 alin.2 care prevăd următoarele: „Art. 41 alin.2 „Vârsta standard de pensionare este de 60 de ani pentru femei și 65 de ani pentru bărbați. Atingerea vârstei standard de pensionare se va realiza în termen de 13 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin creșterea vârstelor de pensionare, pornindu-se de la 57 de ani pentru femei și de la 62 de ani pentru bărbați, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 3”. Potrivit art. 41 alin.4 „Stagiul complet de cotizare este de 30 de ani pentru femei și de 35 de ani pentru bărbați. Atingerea stagiului complet de cotizare se va realiza în termen de 13 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin creșterea acestuia, pornindu-se de la 25 de ani pentru femei și de la 30 de ani pentru bărbați, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 3”. De asemenea, potrivit art. 42 alin.2 „Vârstele de pensionare reduse, conform prevederilor alin. (1), nu pot fi mai mici de 50 de ani pentru femei și de 55 de ani pentru bărbați”.

6.12. Subsecvent, prevederile normative per se și aplicarea acestor prevederi normative în vigoare, la situația petentului, corelativ deciziei R-763907 din 15.01.2008, circumstanțiază fapta de discriminare, în sensul art. 2 alin.1-4, art. 6 lit.b și art. 8 din Ordonanța de Guvern nr. 137/2000, republicată.

6.13. Or, în considerarea obiectului petiției, astfel cum este formulat de petent, Colegiul Director este de opinie că împrejurarea nașterii tratamentului ipotetic diferit, decurge sui generis din prevederile legii nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, în fapt, în exercitarea competențelor sale, Colegiul Director este chemat să se pronunțe cu privire la o circumstanță ce decurge din procesul legislativ, respectiv, dintr-un act normativ, în speță art. 41 alin.2 și alin.4 și art. 42 alin.2 din legea nr. 19/2000 cu modificările și completările ulterioare, prevederi ce instituie discriminări, în opinia petentului, în contradicție cu dispozițiile din Constituția României. Desigur, Colegiul reține că petentul invocă aplicarea prevederilor în speță la situația sa particulară, însă această situație pune în discuție un aspect de aplicare a legii. Or, pretinsa discriminare nu își are izvorul într-un fapt volitiv determinat de o acțiune a unei persoane reclamate prin care se face ceea ce este interzis de lege ori o omisiune a persoanei reclamate prin care nu se face ceea ce pretinde legea cât în caracterul prezumtiv neconstituțional al art.41 alin.2 și alin.4, respectiv art. 42 alin.2 din legea nr.19/2000, sub aspectul egalității. Însăși petentul arată: „soluția legislativă aleasă de legiuitor vine în contradicție cu drepturile cetățenești consacrate prin Constituția României, cu dispozițiile legislative interne care consacră principiul nediscriminării,... Fac referire directă la art. 16 din Constituția României care arată că „cetățenii sunt egali în fața legii fără privilegii și fără discriminări și la jurisprudența Curții Constituționale care a statuat că principiul constituțional al egalității în drepturi se traduce prin reglementarea și aplicarea unui tratament juridic similar unor subiecte de drept aflate în situații similare...”

6.14. Or, în ceea ce privește procesul legislativ, astfel cum s-a susținut în jurisprudența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (vezi spre exemplu Hotărârea nr. 310 din 14.05.2008, Hotărârea nr. 430/22.07.2008, Hotărârea nr. 433 din 30.07.2008 și altele), de plano, Colegiul Director este de opinie că adoptarea sau modificarea unor acte normative nu poate fi asimilată unui comportament în sensul prevederilor Ordonanței de Guvern nr. 137/2000, republicată. În plus, Constituția României consacră pe de o parte, în conformitate cu art. 74 alin.1 inițiativa legislativă ce se exercită de către Guvern, parlamentari sau de cetățeni pe calea inițiativei populare. Inițiativa legislativă presupune dreptul unor subiecte de drept calificate de a sesiza una din Camerele Parlamentului și obligația Camerei respective de a se pronunța asupra acestei sesizări, adoptând-o sau respingând-o. (vezi în acest sens, Mihai Constantinescu, Antonie Iorgovan, Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, Constituția României revizuită, comentarii și explicații, editura All Beck, 2004). Or este de natura evidenței că modificarea, completarea, abrogarea or adoptarea unor acte normative de legiuitor nu poate atrage după sine o eventuală răspundere contravențională.

6.15. Astfel cum a reținut și Curtea Constituțională în Decizia nr. 1.011 din 8 noiembrie 2007 publicată în Monitorul Oficial nr. 809 din 27 noiembrie 2007 și a reiterat în Deciziile sale cu nr. 818, 819, 820 și 821 din 3 iulie 2008, publicate în Monitorul Oficial nr. 537 din 16.07.2008 „Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare este o *reglementare specială care stabilește comportamentele considerate discriminatorii* în viziunea legiuitorului și creează mecanismele prin care orice tip de discriminare poate fi sancționat și eliminat”. Astfel, Curtea în mod expres desprinde scopul legiuitorului în reglementarea acelor „comportamente”, i.e. împrejurări de fapt aplicate la situația unor persoane, grupuri de persoane sau comunități comparativ cu alte persoane, grupuri de persoane ori comunități, ce pot fi reținute ca discriminatorii în ipotezele prevăzute de Ordonanța nr. 137/2000 republicată. Dealtfel, în deciziile sus menționate, Curtea Constituțională arată în mod explicit că „*actul normativ criticat sancționează contravențional* orice deosebire, excludere, restricție sau preferință care are ca scop ori efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în domeniul politic, economic, social și cultural ori în orice alte domenii ale vieții publice, dacă deosebirea, excluderea, restricția sau preferința se datorează apartenenței la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială, respectiv convingerilor, sexului sau orientării sexuale ori apartenenței la o categorie defavorizată”.

6.16. Este evident în acest sens, că acele comportamente considerate discriminatorii și care sunt sancționabile contravențional nu pot fi echivalate sau asimilate cu procesul legislativ, în speță situațiile ce implică modificarea, completarea, abrogarea respectiv adoptarea unor prevederi legale de către legiuitor, Parlamentul României sau de către Guvern.

6.17. În raport cu statuările Curții Constituționale relativ la O.G. nr. 137/2000, republicată, este lipsit de echivoc faptul că, prin natura sa, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării investighează, constată și sancționează fapte de discriminare. Corelativ obiectului petiției și raportat la discriminarea instituită, în

opinia petentului, prin prevederile art. 41 alin.2 și alin.4 și art. 42 alin.2 din legea nr. 19/2000 cu modificările și completările ulterioare, trebuie ținut cont de faptul că în jurisprudența sa, Colegiul Director a statuat că nu analizează modul de stabilire sui generis, prin lege a unor drepturi în favoarea unor categorii de persoane în mod diferit față de alte categorii ori nereglementarea de legiuitor a unor aspecte care țin de statutul unei persoane sau categorii de persoane. Din acest punct de vedere, examinarea soluțiilor legislative per se, alese de către legiuitor și conformitatea acestora cu principiul egalității statuat în Constituția României, revine Curții Constituționale.

6.18. Curtea Constituțională s-a pronunțat în repetate rânduri cu privire la dispozițiile legii nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu privire la prevederile art. 41 alin.2 și alin.4 și art. 42 alin.2, între altele prin Decizia nr.27 din 12 martie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 26 aprilie 1996, Decizia nr. 355 din 10 decembrie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 118 din 25 februarie 2003, Decizia nr. 820 din 9 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 18 ianuarie 2007, Decizia nr. 888 din 30 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 54 din 24 ianuarie 2007, Decizia nr. 191 din 28 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial nr. 260 din 2 aprilie 2008 etc.

6.19. Colegiul Director observă că în Decizia nr. 191 din 28 februarie 2008 Curtea Constituțională a României a reținut că „potrivit prevederilor art. 47 alin. (2) din Constituție, cetățenii au dreptul la pensie și la alte forme de asigurări sociale și măsuri de protecție socială, în condițiile stabilite de lege. Astfel, legiuitorul are libertatea să stabilească drepturile de asigurări sociale convenite, condițiile și criteriile de acordare a acestora, modul de calcul și cuantumul valoric al lor, în raport cu posibilitățile create prin resursele financiare disponibile, și să le modifice în concordanță cu schimbările ce se produc în resursele economico-financiare. Așa cum Curtea a statuat în mod constant în jurisprudența sa, din care amintim Decizia nr. 820 din 9 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 18 ianuarie 2007, această prerogativă a legiuitorului nu poate fi considerată ca o încălcare a principiului constituțional al egalității în drepturi. Astfel, în decizia amintită, Curtea a reținut că "situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului *tempus regit actum* nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale care consacră egalitatea în fața legii și a autorităților publice fără privilegii și discriminări". Prin urmare, Curtea constată că, sub acest aspect, art. 41 alin. (2) din Legea nr. 19/2000 nu contravine dispozițiilor constituționale invocate de autorul excepției.

În ceea ce privește susținerea potrivit căreia textul de lege ce face obiectul excepției creează o discriminare pe criteriul sexului, Curtea constată că instanța de contencios constituțional s-a mai pronunțat asupra acestui aspect prin mai multe decizii ale sale, dintre care amintim Decizia nr. 888 din 30 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 54 din 24 ianuarie 2007. Cu acel prilej, Curtea a reținut că «textul art. 16 alin. (1) din Constituție, coroborat cu cel al art. 4 alin. (2) din Legea fundamentală, are în vedere discriminările prohibite, respectiv "discriminarea negativă", iar nu și pe cele admisibile, așa cum este "discriminarea pozitivă", ținând seama de specificitatea unor situații sau de scopul realizării unei

justiții distributive, pentru a anula sau pentru a diminua inegalitățile obiective. Tratatul juridic diferențiat a fost considerat ca o măsură de protecție specială a femeilor, întemeiată nu pe deosebirea de sex, ci pe situația socială care decurge din această deosebire».

Față de cele invocate în decizia mai sus amintită, autorul excepției susține și că textul de lege criticat ar fi contrar art. 3 și art. 9 paragraful 1 lit. f) din Directiva 2006/54/CE.

Față de acestea, Curtea constată că, potrivit art. 1 din Directiva 2006/54/CE, acest act normativ "conține dispoziții destinate punerii în aplicare a principiului egalității de tratament în ceea ce privește: a) accesul la muncă, inclusiv promovare, și la formarea profesională; b) condițiile de muncă, inclusiv remunerația; c) sistemele profesionale de securitate socială". Așadar, dispozițiile acestei directive se aplică doar sistemelor profesionale de securitate socială, care, potrivit art. 2 lit. f) din aceeași directivă, "au ca obiect furnizarea către lucrători, salariați sau lucrătorii care desfășoară activități independente, grupați în cadrul unei întreprinderi sau al unui grup de întreprinderi, al unei ramuri economice sau sector profesional sau interprofesional, prestații destinate să completeze prestațiile sistemelor de securitate socială prevăzute de lege sau să se substituie acestora, indiferent dacă afilierea la aceste sisteme este obligatorie sau facultativă". Sunt excluse, prin urmare, sistemele de securitate socială prevăzute de lege așa cum este și Legea nr. 19/2000, care rămân supuse dispozițiilor Directivei Consiliului 79/7/CEE privind aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 6 din 10 ianuarie 1979. Potrivit art. 7 paragraful 1 lit. a) din directivă, acest act normativ nu aduce atingere dreptului statelor membre de a exclude din domeniul său de aplicare stabilirea vârstei de pensionare în scopul acordării pensiei pentru limită de vârstă și posibilele consecințe ale acesteia pentru alte prestații. Astfel, statele au încă libertatea de a dispune asupra acestui aspect, prin excepție de la stricta aplicare a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale.

Prin urmare, Curtea reține că nu au fost încălcate dispozițiile Directivei 2006/54/CE, aceasta nefiind aplicabilă în cauză, dar nici prevederile Directivei 79/7/CEE, care nu interzic reglementarea unor vârste de pensionare diferite.

Curtea constată, în același timp, că instituțiile europene recomandă în mod repetat statelor membre ale Uniunii Europene să procedeze la egalizarea vârstelor de pensionare pentru femei și bărbați, având-se în vedere în primul rând considerente ce țin de necesitatea reorganizării sistemelor de securitate socială. Atât timp însă cât aceste recomandări nu sunt cuprinse în reglementările comunitare cu caracter obligatoriu, la care face trimitere art. 148 alin. (2) din Constituție, aspectele mai sus amintite trebuie avute în vedere de puterea legiuitoare, iar nu de către instanța de contencios constituțional, care nu se poate pronunța pornind de la considerente ce țin de oportunitatea reglementării.

În ceea ce privește poziția Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la problema tratamentului diferențiat între femei și bărbați sub aspectul vârstei de pensionare, Curtea constată că instanța de la Strasbourg a avut o atitudine flexibilă față de politica statelor membre la Convenția Europeană a Drepturilor Omului în această materie. Astfel, în Cauza "Walker contra Regatului Unit" (2006), Curtea,

punând în balanță art. 14 din Convenție, referitor la interzicerea discriminării, cu prevederile art. 1 paragraful 2 din primul Protocol adițional la Convenție, în care se consacră dreptul larg de care legislativul trebuie să se bucure în reglementarea politicilor sociale și economice, a statuat că existența unei diferențe între vârstele de pensionare pentru bărbați și femei, în condițiile în care legiuitorul deja inițiasse un program de egalizare a acestor vârste până în anul 2020, nu era contrară dispozițiilor art. 14 din Convenție.

Prin aceeași soluție, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, citând considerentele reținute în Cauza "Stec și alții contra Regatului Unit" (2006), a arătat și că diferențele dintre vârstele de pensionare au continuat să fie justificate până la acel moment când condițiile sociale s-au schimbat. De asemenea, a arătat și că schimbările, în sensul egalizării vârstelor de pensionare, trebuie să fie prin însăși natura lor graduale și că este dificil dacă nu chiar imposibil să se stabilească precis un moment anume când nedreptatea cauzată bărbaților prin instituirea unor vârste diferite de pensionare va începe să depășească necesitatea de a corecta dezavantajele situației femeilor.

Luând în considerare toate aceste aspecte, Curtea apreciază că, raportat la contextul social actual din România, nu se poate vorbi încă de o schimbare radicală a condițiilor care au fost avute în vedere de instanța de contencios constituțional atunci când, prin jurisprudența sa anterioară, a decis că art. 41 alin. (2) din Legea nr. 19/2000 nu contravine principiului constituțional al egalității în drepturi și, în consecință, se impune păstrarea aceleiași soluții".

6.20. Revenind la obiectul petiției dedus soluționării C.N.C.D., este indubitabil că „fapta de discriminare” invocată de petent este de facto echivalentă unei probleme de constituționalitate, pe care, de altfel, însuși petentul o susține prin apărările sale sub aspectul incidenței art. 16 alin.1 din Constituție corelativ prevederilor invocate în petiție. Susținerile petentului sunt strâns legate de critica legiuitorului atât sub aspectul soluției legislative alese, sub aspectului scopului legitim neprecizat de legiuitor prin actul normativ, cât și sub aspectul metodei neadecvate în raport cu scopul urmărit de legiuitor în prevederile invocate cu presupus caracter discriminatoriu.

6.21. Sub aspectul faptelor invocate, Colegiul observă că petentul invocă prevederile art. 2 alin.1 - alin.4 coroborat cu art. 6 lit. b și art. 8 din O.G. nr. 137/2000, republicată, ceea ce ar presupune constatarea și sancționarea contravențiilor prevăzute în respectivele dispoziții, or în nici un caz, răspunderea legiuitorului, în speța dedusă soluționării, nu poate fi apreciată de Colegiul Director deoarece Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării își exercită atribuțiile strict sub aspectul investigării, constatării și sancționării acelor fapte considerate discriminatorii în viziunea legiuitorului și care atrag răspunderea contravențională. Or, discriminarea în speța nu își are izvorul într-un fapt volitiv sau omisiv al unei persoane (fizice sau juridice, publice/private) cât, prezumtiv, în caracterul prevederilor actului normativ invocat. Însă opțiunea legiuitorului și examinarea soluțiilor legislative alese de către legiuitor precum și conformitatea acestora cu principiul egalității statuat în Constituția României, revine Curții Constituționale.

6.22. De altfel, în măsura în care s-ar admite că pe calea controlului jurisdicțional prevăzut de O.G. nr. 137/2000, republicată, C.N.C.D. poate să constate

existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unui text de lege, s-ar pune în discuție legitimitatea C.N.C.D. de a înălțura consecințele faptelor discriminatorii, prin hotărâri, ce pot duce, în ultimă instanță, la încetarea aplicabilității unor dispoziții de lege, și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, încălcându-se în mod flagrant principiul separației puterilor în stat, prin interferarea în atribuțiile legislativului dar și ale Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, inclusiv cele ale Art. 16 care se referă la egalitatea în drepturi a cetățenilor.

6.23. Or, având în vedere considerentele expuse mai sus, Colegiul Director urmează a admite excepția necompetenței materiale a C.N.C.D. în raport cu obiectul petiției.

Opinie separată exprimată de membrul în Colegiul Director, Haller István

1. Privind atribuțiile Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, O.G. nr. 137/2000, republicată, are următoarele prevederi relevante: „Art. 16 - Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, denumit în continuare Consiliul, este autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte.[...]

Art. 18 - (1) Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.

(2) Consiliul elaborează și aplică politici publice în materia nediscriminării. În acest sens, Consiliul va consulta autoritățile publice, organizațiile neguvernamentale, sindicatele și alte entități legale care urmăresc protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării.”

În consecință, în calitate de singura autoritate de stat din România care este definit ca fiind garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, responsabil cu privire la armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative care contravin principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu poate invoca excepția necompetenței materiale în situația în care obiectul petiției se referă la o prevedere legală.

2. Ordonanța de urgență nr. 75 din 11 iunie 2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 462 din 20 iunie 2008, la art. V, prevede: „În Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99 din 8 februarie 2007, după alineatul (2) al articolului 19 se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins:

«(3) Sesizările având ca obiect măsurile legislative adoptate în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar nu intră în competența de soluționare a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.»”

Astfel în mod implicit se recunoaște competența de soluționare a petițiilor care au ca obiect măsurile legislative adoptate în alte domenii decât cele care privesc salarizarea personalului din sistemul bugetar.

3. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a soluționat sute de petiții care au avut ca obiect măsuri legislative, acestea fiind confirmate de decizii ale instanțelor (cum ar fi cele privind statutul magistraților). Art. V al **O.U.G. nr. 75/2008** este motivat tocmai de aceste hotărâri ale Consiliului.

4. Curtea Constituțională a României s-a pronunțat în sensul de a considera contrară **Constituției României** practica instanțelor de judecată de a anula sau de a refuza aplicarea unor acte normative cu putere de lege considerând că sunt discriminatorii, și de a le înlocui cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative (**Decizia nr. 821 din 3 iulie 2008**). Hotărârile Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nu au însă valoarea hotărârilor instanțelor de judecată, întrucât formulează doar recomandări privind necesitatea armonizării dispozițiilor din corpul actelor normative care contravin principiului nediscriminării, astfel aceste hotărâri ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nu contravin principiului separării puterilor în stat, invocat de Curtea Constituțională cu privire la hotărârile instanțelor de judecată, puterii legislative revenind sarcina de a analiza dacă și în ce mod schimbă actul normativ în cauză.

5. Prezenta opinie separată nu analizează obiectul petiției, ci critică doar soluția de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Fondul petiției poate fi soluționat în situația în care petentul se adresează instanței de contencios administrativ în termenul de 15 zile, iar instanța desființează prezenta hotărâre și dispune propunțarea pe obiectul petiției.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu **majoritate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția necompetenței materiale a C.N.C.D. în raport cu obiectul petiției, astfel cum este formulată;

2. Clasarea dosarului;

3. Se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;

4. O copie a hotărârii se va transmite petentului C. D. , cu domiciliul

în , prin aparator ales
Av. M. C. , Societate Civila de Avocati Papateologu Cojocar.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

